

Suosituksia talouden uudistamiseksi

Suomen talouskasvu on jäänyt verrokkimaita matalammaksi¹ samalla kun valtiontalouden tasapainottamisen kanssa on suuria haasteita. Kärjistyvät monikriisit, kiihtyvä ilmaston lämpeneminen ja luontokato, Venäjän aggressio, sääntöperustaisen järjestelmän rapautuminen sekä mahdollisten kauppasotien haitalliset vaikutukset ovat heikentämässä tulevaisuuden näkymiä.

Finnwatch ehdottaa Kasvuriihi-työryhmälle toimia, joilla Suomen taloutta uudistetaan vastaamaan monikriisiin. Katsomme, että valtion toimet suhdanteista riippumattoman kasvun vauhdittamiseen ovat rajalliset. Se, mitä valtio voi tehdä, on varmistaa, että talouden rakenteet eivät haittaa kasvua, ohjata kasvua ekologisesti kestäviin kohteisiin sekä varmistaa, että monikriisiin vastaavat innovaatiot syntyvät Suomessa.

Tältä pohjalta esitämme seuraavaa:

- **Listamattomien osakeyhtiöiden osinkoverotuksen korjaaminen.** Muutoksen poliittisen hyväksyttävyyden varmistamiseksi veronkorotus voidaan kompensoida ansiotuloveroja alentamalla.
- **Yhteisöveron ja/tai perintöveron laskemisesta pidättäytyminen.** Veronalennukset eivät tutkitusti tuo riittävästi kasvua rahoittaakseen itsensä.
- **Hankintameno-olettaman vaikutusten selvittäminen.** Omistusaikaan sidotulla verohuojennuksella on muun muassa yritysmyynteihin liittyviä haitallisia ohjausvaikutuksia.
- **Päästöperusteisten taloudellisten ohjauskeinojen lisääminen hiiliosinkojärjestelmällä.** Ilmastokestävää liiketoimintaa tulee vauhdittaa hintaohjauksella. Hintaohjauksen taloudelliset vaikutukset kansalaisiin tulee kääntää progressiiviseksi hiiliosinkojärjestelmällä.
- **Jo sovitusta kestävyysääntelystä kiinni pitäminen ja sääntelyn vaikutuksen vahvistaminen.** Kunnianhimoinen ilmastopolitiikka ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen arvoketjuissa on Suomelle kilpailuvaltti.

---

¹ IMF, Real GDP Growth 2024, https://www.imf.org/external/datamapper/NGDP_RPCH@WEO/EU/EURO/EUQ/IDN

Nykymuotoinen listaamattomien osakeyhtiöiden osinkoverotus hidastaa talouden uudistumista

Nykyisellä listaamattomien osakeyhtiöiden osinkoverojärjestelmällä on useita talouden uudistumista hidastavia vaikutuksia, ja sen muuttamiselle on vahvat perusteet.

Listaamattomien yhtiöiden osinkoverotus ja erityisesti siihen sisältyvä osinkoverohuojennus:

- heikentää tutkimusten mukaan pääomien kohdistumista tuottavimpiin investointeihin ja laskee siten tuottavuutta kansantalouden tasolla²
- suosii pääomaintensiivisiä ja paikkansa vakiinnuttaneita yrityksiä uusien ja aineettomaan pääomaan nojaavien yritysten kustannuksella, millä voi olla rakennemuutosta hidastava vaikutus³
- voi synnyttää listautumiskynnyksen⁴, jonka vuoksi omistaja ei halua viedä omistuksessaan olevaa yhtiötä pörssiin, vaikka tämä olisi yrityksen kasvun kannalta järkevää.

Lisäksi osinkoverohuojennus kannustaa hyvätulaisia, tietyn tyyppisillä aloilla toimivia henkilöitä tulonmuuntoon⁵ ja puhtaasti verosyistä toteutettaviin yritysjärjestelyihin⁶. Osinkoverojärjestelmä myös kohtelee yritysomistajia hyvin epätasavertaisesti suosien jo ennestään varakkaita ja hyvätulaisia muiden yrittäjien jääden vaille verohyötyjä⁷.

Osinkoverohuojennuksen investointeihin kohdistuvat vaikutukset aiheutuvat sen ohjausvaikutuksista. Tutkimusten mukaan nykyinen listaamattomien yhtiöiden osinkoverojärjestelmä ohjaa voimakkaasti yritysten investointi-, rahoitus- ja voitonjakopäätöksiä⁸. Erityisen ongelmallista tämä on investointien kohdalla.

---

² Ks. esim. Määttänen, N., & Ropponen, O. (2014). Listaamattomien osakeyhtiöiden verotus, voitonjako ja investoinnit. ETLA Raportit No 40.

<https://www.etla.fi/julkaisut/listaamattomien-osakeyhtioiden-verotus-voitonjako-ja-investoinnit/>;

Määttänen, N., & Ropponen, O. (2016). Listaamattomien yhtiöiden osinkoverotus, tuotantopanosten allokaatio ja tuottavuus. ETLA Raportit No 56.

<https://www.etla.fi/julkaisut/listaamattomien-yhtioiden-osinkoverotus-tuotantopanosten-allokaatio-ja-tuottavuus/>

³ Ks. esim. Valtiovarainministeriö. (2017). Yritysverotuksen asiantuntijatyöryhmän raportti, s. 89.

<https://vm.fi/julkaisu?pubid=17401>

⁴ Ks. esim. Harju, J., Kari, S., Koivisto, A., et al. (2017). Yritysverotus, investoinnit ja tuottavuus. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 6/2017, s. 101.

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-333-0>

⁵ Valtiovarainministeriö. (2017). Yritysverotuksen asiantuntijatyöryhmän raportti, s. 90.

<https://vm.fi/julkaisu?pubid=17401>

⁶ Finnwatch. (2023). Kevyempää osinkoverotusta holdingyhtiöjärjestelyillä. Tutkimusartikkeli.

https://finnwatch.org/images/pdf/Kevyempaa_osinkoverotusta_holdingyhtiojarjestelyilla.pdf;

Finnwatch. (2024). Osinkoverojen välttelyä holdingyhtiöjärjestelyn avulla. Seurantaraportti.

https://finnwatch.org/images/reports_pdf/Osinkoverojen_valttelya_holdingyhtiojarjestelyn_avulla.pdf

⁷ Finnwatch. (2022). Osinkoverojärjestelmän epätasaisesti jakautuvat hyödyt. Seurantaraportti.

https://finnwatch.org/images/reports_pdf/Osinkoverojarjestelman_epatasaisesti_jakautuvat_hyodyt.pdf

⁸ Ks. esim. Määttänen, N., & Ropponen, O. (2014). Listaamattomien osakeyhtiöiden verotus, voitonjako ja investoinnit. ETLA Raportit No 40.

<https://www.etla.fi/julkaisut/listaamattomien-osakeyhtioiden-verotus-voitonjako-ja-investoinnit/>;

Määttänen, N., & Ropponen, O. (2016). Listaamattomien yhtiöiden osinkoverotus, tuotantopanosten

Osinkoverotuksen epäneutraalius (käytännössä eri yritysten osinkojen erilaisesta verotuksesta johtuva investoinnin tuottovaatimuksen vaihtelu yrityksestä toiseen) heikentää pääomien kohdentumista tuottavimpiin kohteisiin, millä on kansantalouden tasolla tuottavuutta laskeva vaikutus. Pääomat eivät siis verotuksen vuoksi ohjautu sinne, missä investointien rajatuotto olisi korkein. Usein osinkoverotus ohjaa yritysomistajia jättämään tai siirtämään liiketoiminnan kannalta tarpeettomiakin varoja omaan yritykseensä ja sijoittamaan niitä pieniriskisiin ja kohtalaisella varmuudella arvonsa säilyttäviin omaisuuseriin yhtiön (kevyesti verotettavien osinkojen määrää nostavan) nettovarallisuuden kasvattamiseksi⁹. Käytännön tasolla tämä näkyy siinä, että yritykset hankkivat omistukseensa muun muassa rahoitusomaisuutta ja kiinteistöjä sen sijaan, että ne panostaisivat esimerkiksi kuluja lisäävään riskipitoisempaan tutkimus- ja kehitystoimintaan, vaikka jälkimmäisen tuottavuus olisi pitkällä tähtäimellä vähäriskisiä sijoituksia korkeampi. Kansantalouden tasolla ilmiöllä on tuottavuutta laskeva vaikutus.

Rakennemuutosta hidastavien vaikutusten taustalla on puolestaan erilaisten yritysten ja toimialojen eriarvoinen kohtelu. Osinkoverojärjestelmä kohtelee eri toimialoja eriarvoisesti, sillä pystyäkseen jakamaan kevyemmin verotettuja huojaennettuja osinkoja, yhtiöllä on oltava paljon nettovarallisuutta. Siten järjestelmästä hyötyvät eniten jo asemansa vakiinnuttaneiden ja nettovarallisuutta vuosien ajan taseeseensa kerryttäneiden yhtiöiden suuromistajat sekä pääomaintensiivisillä aloilla toimivien yhtiöiden omistajat. Sen sijaan aloittelevilla yrittäjillä ja yritysomistajilla, joiden yritystoiminta nojaa aineettomaan, ei taseessa näkyvään pääomaan, on useimmiten hyvin rajalliset mahdollisuudet nostaa kevyemmin verotettuja huojaennettuja osinkoja, ja järjestelmästä saadut hyödyt jäävät siten hyvin vähäisiksi. Sen lisäksi, että eriarvoisuus on itsessään ongelma, pääomaintensiivisten vanhojen yhtiöiden omistajien suosimisella voi olla hidastava vaikutus meneillään olevaan rakennemuutokseen.¹⁰

Osinkoverojärjestelmän aikaansaama listautumiskynnys on puolestaan seurausta siitä, että listaamattomasta yhtiöstä osinkoja voidaan tyypillisesti nostaa huomattavasti matalammalla verotuksella kuin listayhtiöstä¹¹. Listayhtiön omistajalla osinkoverotus voi nousta jopa 3,4-kertaiseksi listaamattoman yrityksen omistajaan nähden. Osinkoverotuksen merkittävän kiristymisen vuoksi yksityisiä yrityksiä ei haluta listata. Tästä seuraava pääomien puute johtaa siihen, että investoinnit jäävät toteuttamatta eikä uusia työpaikkoja synny.¹² Kynnyksen on myös arvioitu kannustavan omistajia myymään listaamaton kasvuyhtiö

---

allokaatio ja tuottavuus. ETLA Raportit No 56.

<https://www.etla.fi/julkaisut/listaamattomien-yhtioiden-osinkoverotus-tuotantopanosten-allokaatio-ja-tuottavuus/>

⁹ Karikallio, H. (2010). Dynamic Dividend Behaviour of Finnish Firms and Dividend Decision under Dual Income Taxation. PTT julkaisuja 22, s. 213–214.

<https://www.ptt.fi/julkaisut/dynamic-dividend-behaviour-of-finnish-firms-and-dividend-decision-under-dual-income-taxation/>

¹⁰ Valtiovarainministeriö. (2017). Yritysverotuksen asiantuntijatyöryhmän raportti, s. 89.

<https://vm.fi/julkaisu?pubid=17401>

¹¹ Harju, J., Kari, S., Koivisto, A., et al. (2017). Yritysverotus, investoinnit ja tuottavuus.

Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 6/2017, s. 101.

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-333-0>

¹² Nasdaq OMX. (2014). Listautumisilla kasvu-uralle - toimiva listautumismarkkina avain Suomen kasvulle ja pääomamarkkinoiden kilpailukyvyille. Raportti, s. 10–11.

<https://www.cgfinland.fi/wp-content/uploads/2023/06/nasdaq-listautumisilla-kasvu-uralle-2014.pdf>

mieluummin ulkomaille kuin kasvattamaan sitä itsenäisenä yhtiönä listautumisannin avulla. Yritysverotuksen kehittämistyöryhmän mukaan listautumiskynnyksen voidaan näin ajatella muodostavan kasvun esteen, joka viime kädessä hidastaa kansantalouden, työllisyyden ja veropohjien kasvua.¹³ Listautumiskynnyksen ongelmallisuutta on pitänyt esillä muun muassa Pörssisäätiö¹⁴.

Osinkoverotuksen kehittämistarpeita vuonna 2017 arvioinut yritysverotuksen asiantuntijatyöryhmä tiivistää hyvin listaamattomien yritysten osinkoverojärjestelmän kasvulle ja tuottavuudelle aiheuttamat ongelmat¹⁵:

“Yhteenvetona voidaan todeta, että Suomen osinkoverojärjestelmään liittyy selkeästi piirteitä, joiden perusteella järjestelmää voidaan pitää epäneutraalina erilaisten investointikohteiden ja rahoitusmuotojen suhteen. Järjestelmä myös heikentää terveen riskinoton kannustimia ja kannustaa verosuunnitteluun ja on monimutkainen. Tuottavuus- ja kasvunäkökulmasta olisi perusteltua pyrkiä siirtymään kohti yksinkertaisempaa ja neutraalimpaa osinkoverojärjestelmää, joka kohtelisi eri toimialojen yrityksiä ja investointeja nykyistä yhdenmukaisemmin, madaltaisi listautumisen esteitä ja vaimentaisi verosuunnittelukannustimia.”

Yritysverotuksen asiantuntijatyöryhmänkin mainitsemat verosuunnittelukannusteet ovat Suomessa poikkeuksellisen suuret, koska ero osinko- ja ansiotuloverotuksen välillä on kansainvälisesti vertailtuna suuri. Jo ilman osinkoverohuojennuksen huomioimista edellä mainittujen tulolajien nimellisten verokantojen välinen ero nousee Suomessa OECD-maiden toiseksi suurimmaksi¹⁶. Osinkoverohuojennus luonnollisestikin kasvattaa eroa entisestään. Verojärjestelmä luo siis merkittävät kannusteet muuntaa ansiotuloja osinkotuloksi ja asettaa suhteettoman suuren fiskaalisen painolastin ansiotuloverotukselle.

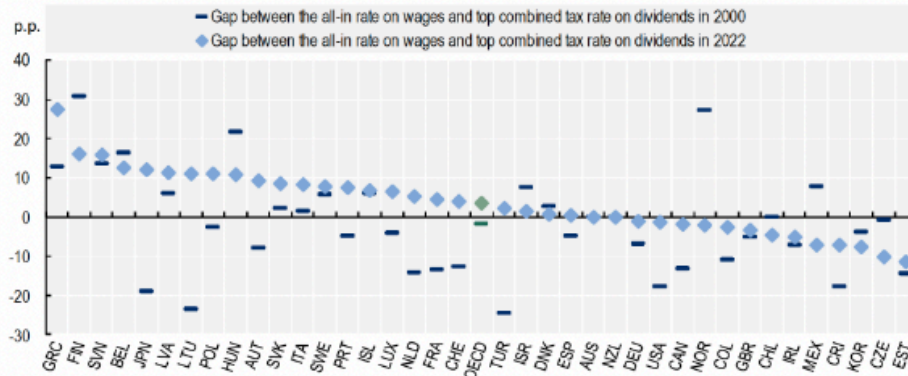
¹³ Ks. esim. Valtiovarainministeriö. (2017). Yritysverotuksen asiantuntijatyöryhmän raportti, s. 103. <https://vm.fi/julkaisu?pubid=17401>

¹⁴ Ks. esim. Pörssisäätiö. (26.9.2023). Osinkoverotus tukemaan kasvun dynamiikkaa. <https://www.porssisaatio.fi/osinkoverotus-tukemaan-kasvun-dynamiikkaa/>

¹⁵ Valtiovarainministeriö. (2017). Yritysverotuksen asiantuntijatyöryhmän raportti, s. 91. <https://vm.fi/julkaisu?pubid=17401>

¹⁶ OECD. (2024). Tax arbitrage through closely held businesses: Implications for OECD tax systems. OECD Taxation Working Papers No. 70, s. 18. <https://doi.org/10.1787/22235558>

Figure 3. Gap between the top all-in rate on wage income and the top combined corporate and shareholder tax rate on dividend income, 38 OECD countries, 2000 and 2022

Note: The top all-in rate shows the marginal rate on wage income including the central and sub-central government personal income tax and employee social security contributions. The combined dividend rate is calculated based on statutory tax rates applied at the corporate and individual level, and the interaction between the two levels. Social security contributions can confer entitlements to benefits that are not available to individuals earning non-wage income.

Source: OECD Tax Database.

Pääsyy osinkoverojärjestelmän ongelmille on useiden tutkimusten mukaan huojennetulle osingolle määritetty liian korkea tuottoaste¹⁷. Ratkaisuja voidaan siten etsiä tuottoasteen laskusta ja muista osinkoverohuojennuksen parametrimuutoksista¹⁸. Vaihtoehtoisesti osinkoverotuksen nettovarallisuussidonnaisuudesta voitaisiin luopua kokonaan.

EHDOTUS KASVUTYÖRYHMÄLLE:

Suomen listaamattomien yhtiöiden osinkoverojärjestelmää tulee uudistaa. Muutokset on perusteltua toteuttaa verotuloja kasvattavasti, ja muutoksissa tulee talouden uudistamisen ohella ottaa huomioon myös tulonmuunto- ja oikeudenmukaisuusnäkökulmat sekä tavoitella verovelvollisten tasapuolisempaa kohtelua. Poliittisen hyväksyttävyyden varmistamiseksi kasvavilla verotuotoilla voidaan alentaa ansiotuloverotusta, mikäli valtion taloudellinen tilanne sen sallii.

¹⁷ Huojennettua osinkoa pystyy nykyisellään nostamaan määrän, joka vastaa enimmillään 8 prosenttia yhtiön nettovarallisuudesta, kunhan osakaskohtainen osinko ei ylitä 150 000 euroa. Korkealle asetetun rajan synnyttämiä ongelmia on käsitelty useissa tutkimuksissa, mm. Kari, S. & Ropponen, O. (2024). Designing Net Asset-Based Income-Splitting Rules under Dual Income Tax. *Nordic Tax Journal* 2024; 1:1–19. <https://doi.org/10.2478/ntaxi-2024-0005>; Määttänen, N., & Ropponen, O. (2014). Listaamattomien osakeyhtiöiden verotus, voitonjako ja investoinnit. ETLA Raportit No 40. <https://www.etla.fi/julkaisut/listaamattomien-osakeyhtiöiden-verotus-voitonjako-ja-investoinnit/>; Määttänen, N., & Ropponen, O. (2016). Listaamattomien yhtiöiden osinkoverotus, tuotantopanosten allokaatio ja tuottavuus. ETLA Raportit No 56. <https://www.etla.fi/julkaisut/listaamattomien-yhtiöiden-osinkoverotus-tuotantopanosten-allokaatio-ja-tuottavuus/>

¹⁸ Eri työryhmien vuosien varrella antamat suositukset osinkoverojärjestelmän uudistamiseksi on koottu Finnwatchin tutkimusyhteenvetoon. Ks. Finnwatch. (2021). Yhteenveto listaamattomien osakeyhtiöiden osinkoverotusta koskevista tutkimuksista ja selvityksistä. Tutkimusraportti, s. 20–22. https://finnwatch.org/images/reports_pdf/Listaaamattomat_osinkoverotus.pdf

Yhteisöveron alentamiselle kasvun nimissä ei löydy perusteita

Julkisessa keskustelussa osinkoverohuojennukseen mahdollisesti tehtäviä muutoksia on toisinaan esitetty kompensoitavaksi yhteisöveron alennuksilla. Yhteisöveron alennusta on myös esitetty itsenäisenä kasvutoimenpiteenä. Näihin ehdotuksiin liittyy useita ongelmia.

Suomen yhteisveroaste on jo nykyisellään varsin kilpailukykyinen, ja jää selvästi alle OECD-maiden¹⁹ ja EU-maiden²⁰ keskiarvojen. Muun muassa valtiovarainministeriö on siksi katsonut, ettei tarvetta olennaisille muutoksille ole²¹.

Yhteisöveron lasku olisi selkeässä ristiriidassa kansainvälisen kehityksen kanssa. Vuoden 2024 alussa voimaan astunut suuryritysten kansainvälinen minimivero on luonut yritysverotukselle uuden lattiatasen ja pienentänyt merkittävästi niin verokilpailukannusteita kuin -mahdollisuuksiakin. Jos yhteisöveroa laskettaisiin niin, ettei suuryritysten efektiivinen veroaste enää ylittäisi vaadittuun 15 prosenttiin²², päätyisivät yritykset maksamaan täydennysveroa minimiverosäännösten nojalla. Veroasteen lasku veisi myös pohjan nyt valmistelussa olevalta investointien verotuelta, koska minimiverosäännöt todennäköisesti estäisivät osaa yrityksistä käyttämästä hyvitystä²³.

Useissa maissa suunta onkin viime aikoina ollut päinvastainen. Esimerkiksi Iso-Britannia nosti yleisen yhteisöverokantansa 19 prosentista 25 prosenttiin vuonna 2023²⁴, ja Virossa yhteisöverokanta nousee 20:stä 22:een prosenttiin vuoden 2025 alusta lähtien²⁵. Ranskassa suunnitellaan puolestaan väliaikaisen suuryrityksiä koskevan lisäveron käyttöönottoa²⁶. Lisäksi useissa EU-maissa on otettu viime vuosina käyttöön tiettyyn sektoriin kohdistuvia

¹⁹ OECD-maiden yhteisveroasteiden keskiarvo on vuonna 2024 23,7 %. Ks. OECD. (2024). Corporate Tax Statistics, s. 23. <https://doi.org/10.1787/9c27d6e8-en>

²⁰ EU-maiden yhteisveroasteiden keskiarvo oli vuonna 2023 21,2 %. Ks. European Commission. (2024). Annual Report on Taxation, s. 162.

https://taxation-customs.ec.europa.eu/taxation/economic-analysis/annual-report-taxation_en

²¹ Valtiovarainministeriö. (2022). Virkamiespuheenvuoron taustamuistio: Yritysverotuksen ajankohtaiset asiat, s. 1.

https://vm.fi/documents/10623/142666320/17_Yritysverotuksen+ajankohtaiset+asiat.pdf/dec6ee22-4ef1-f302-ea9b-557db937e03f/17_Yritysverotuksen+ajankohtaiset+asiat.pdf

²² Tämän osalta on hyvä huomata, että minimiverosäännösten mukaisesti laskettu efektiivinen veroaste voi erota olennaisesti nimellisestä veroasteesta eli esimerkiksi 15 %:n nimellinen veroaste voi johtaa alle 15 %:iin asettuvaan efektiiviseen veroasteeseen.

²³ Investointihyvitys vähentää yrityksen muutoin maksettavaksi tulevia yhteisveroja. Jos yrityksen efektiivinen veroaste painuu investointihyvityksen käytön seurauksena alle minimiverosääntelyn mukaisen 15 prosentin, minimiverosäännösten nojalla määrättävä täydennysvero nostaa efektiivisen veroasteen takaisin 15 prosenttiin kumoten siten verohyvityksestä saatavan hyödyn.

²⁴ UK Parliament House of Commons Library. (2024). Corporate tax reform. Research Briefing, s. 10. <https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/cbp-9178/>

²⁵ Ey. (17.7.2023). Estonia – Significant tax changes in 2024 and 2025. Haettu 18.11.2024 osoitteesta https://www.ey.com/en_gl/technical/tax-alerts/estonia---significant-tax-changes-in-2024-and-2025

²⁶ Budjettiehdotuksen mukaan kaikista suurimmilta yrityksiltä (liikevaihto > 3 mrd.€) perittäisiin lisävero, jonka suuruus olisi ensimmäisenä vuotena 41,2 % ja toisena vuotena 20,6 % normaalien yhteisöverojen määrästä. Yritysten, joiden liikevaihto on välillä 1–3 mrd.€, kohdalla lisäveron suuruus olisi 20,6 % ja 10,3 % yhteisöveron määrästä. Ks. esim. Nexia. (10/2024). France: Draft finance bill released for 2025. Haettu 18.11.2024 osoitteesta <https://nexia.com/insights/global-insight/france-finance-bill-released/>

määräaikaista tai pysyviä lisäveroja. Energiasektorilla koko EU:ssa käyttöön otetun windfall-veron lisäksi sektorikohtaiset lisäverot ovat yleistyneet erityisesti rahoitusalaalla: Euroopan pankkiviranomaisen mukaan rahoitusalaan kohdistuvia lisäveroja peritään jo 12 EU-maassa²⁷.

Kansainvälinen trendi on ymmärrettävä, sillä pienilläkin yhteisöveron muutoksilla on isot fiskaaliset vaikutukset. Toisin sanoen pienehkökin leikkaus yhteisöveroasteeseen pienentää valtion verotuloja merkittävästi. Veronalennuksesta saataviin hyötyihin liittyy sen sijaan merkittävää epävarmuutta. Vuonna 2022 julkaistu laaja metatutkimus osoitti, ettei yhteisöveron kevennysten ja kasvun välillä ole tilastollista yhteyttä²⁸. Tulokset ovat linjassa Suomen yhteisöveroalennuksia koskevan tutkimuksen kanssa. VATT:in empiirinen tutkimus osoitti, ettei vuosina 2012–2014 toteutettu 6 prosenttiyksikön yhteisöveronkevennys kasvattanut yritysten investointeja²⁹. Siksi on epätodennäköistä, että yhteisöveron alentamisesta saadut hyödyt nousisivat siitä aiheutuvaa veronmenetystä suuremmiksi. Nykytutkimuksen valossa näyttää vahvasti siltä, että yritysverojen, kuten yhteisö- ja osinkoveron, laskeminen on tehoton keino edistää talouskasvua³⁰. Laaja-alaisena toimenä yritysverojen keventäminen laskee kaikkien yritysten verotusta, mutta kannustaa vain osaa niistä investointeihin. Tällöin veromenetykset nousevat tyyppillisesti investointien synnyttämiä hyötyjä suuremmiksi. Jos tietyn tyyppisiä tai tietyllä sektorilla tehtäviä investointeja halutaan vauhdittaa, ovat kohdennetut tuet tähän huomattavasti tehokkaampi keino.

EHDOTUS KASVUTYÖRYHMÄLLE:

Kasvutyöryhmän ei tule esittää Suomen yhteisöverokannan laskemista. Päinvastoin, muihin EU-maihin verrattuna ja niiden toimiin peilaten Suomella on syytä tarkastella yhteisöveron nostoa.

Perintöveron korvaaminen luovutusvoittoverolla olisi kallis ja kasvun tavoittelun kannalta tehoton toimi

Keskustelu eri perintöveromalleista on ollut vilkasta ja hallitusohjelmassakin on linjattu, että perintöveron korvaamista luovutusvoittoverolla selvitetään. Taloustieteilijät ovat kuitenkin melko yksimielisiä siitä, että perintövero on varsin hyvä vero³¹: Sillä on tutkitusti hyvin vähän

---

²⁷ European Banking Authority. (2023). Risk assessment report of the European Banking Authority, s. 83.

<https://www.eba.europa.eu/sites/default/files/2023-12/ed14314d-3194-4808-935b-afc564f748ad/Risk%20Assessment%20Report%20December%202023.pdf>

²⁸ Gechert, S., & Heimberger, P. (2022). Do corporate tax cuts boost economic growth? European Economic Review, Volume 147. <https://doi.org/10.1016/j.euroecorev.2022.104157>

²⁹ Harju, J., Koivisto, A., & Matikka, T. (2022). The effects of corporate taxes on small firms. Journal of Public Economics, Volume 212. <https://doi.org/10.1016/j.jpubeco.2022.104704>

³⁰ VATT. (29.10.2024). Yritysverojen laskeminen on tehoton keino edistää talouskasvua. <https://vatt.fi/-/yritysverojen-laskeminen-on-tehoton-keino-edistaa-taloukasvua>

³¹ Ks. esim. Ekonomistikone. (21.11.2017). Perintövero on ekonomistien mielestä yksi vähiten huonoimmista veroista. Haettu 16.10.2024 osoitteesta <https://www.ekonomistikone.fi/kysymys-perinto/>

työnteon tai yrittämisen kannusteita heikentäviä ohjausvaikutuksia. Siksi veroa pidetään taloudellisen tehokkuuden ja kasvun näkökulmasta useimpia muita veromuotoja parempana.

Perintöverolla on myös kasvava rooli valtion tulonlähteenä. Vuonna 2023 perintö- ja lahjaveroa kerättiin 1,17 miljardia euroa. Vuotta aiemmin verokertymä ylsi 901 miljoonaan euroon.³² Suurten ikäluokkien myötä kasvun voi olettaa jatkuvan myös tulevina vuosina.

Perintöveron korvaaminen luovutusvoittoverolla pienentäisi valtion verokertymää merkittävästi. Monissa tapauksissa se siirtäisi verotuksen toteutumisajankohtaa vuosilla eteenpäin. Varsinkin kaikkein varakkaimpien kohdalla se johtaisi tilanteeseen, jossa perinnöistä ei maksettaisi veroa lainkaan, sillä omaisuuden realisoimiselle ei välttämättä ole tässä ryhmässä tarvetta. Samaan aikaan pienimpien perintöjen verotus kiristyisi, koska nykyisellään alle 20 000 euron perinnöt on vapautettu perintöverolta. Kaikista saaduista perinnöistä 60 prosenttia jää nykyisellään tämän alarajan alapuolelle³³. Perintövero onkin Suomessa progressiivinen vero ja sillä on tärkeä rooli myös varallisuuserojen hillitsijänä.

Perintöveromalleja arvioitaessa on tärkeää kiinnittää huomiota myös veromallien lukkiutumisvaikutuksiin ja niiden taloudelle aiheuttamaan kitkaan. Jos perintövero korvattaisiin luovutusvoittoverolla, kannustaisi muutos perinnönsaajia pidättäytymään myymästä perimäänsä omaisuutta. Tämä estää pääomien tehokasta kohdistumista ja on siten talouden kannalta haitallista.

Perintöveron korvaaminen luovutusvoittoverolla näyttäytyykin haitallisena toimenä niin valtiontalouden, tehokkuuden kuin taloudellisen tasa-arvon näkökulmasta eikä tällaista muutosta siten ole perusteltua edistää. Monet kansainväliset instituutiot suosittelevatkin päinvastaisia toimia. Esimerkiksi OECD katsoo, että perintöverojen roolin kasvattamista nykyisestä tukevat niin taloudelliseen tehokkuuteen kuin taloudelliseen tasa-arvoonkin liittyvät syyt³⁴.

Sen sijaan että veromallia lähdetäisiin vaihtamaan, tulee huomio kiinnittää nykyisen perintöveromallin korjattavissa oleviin ongelmakohtiin. Esimerkiksi usein esillä pidettyyn likviditeettihaasteeseen voidaan etsiä ratkaisuja paitsi jo toteutetusta maksuaikojen pidennyksestä, myös perittävien viivekorkojen alentamisesta.

Olennessa korjaustarve liittyy kuitenkin perintöveroa melko sattumanvaraisesti keventävään sukupolvenvaihdoshuojennukseen. Huojennus kohtelee nykyisellään verovelvollisia hyvin epätasa-arvoisesti. Huojennuksen laskentaperiaatteet suosivat nopeasti kasvaneita yrityksiä³⁵ ja satojen miljoonien eurojen vuotuisesta verotuesta hyötyvät eniten suuria

---

³² Valtiokonttorin ehdotus valtion tilinpäätökseksi varainhoitovuodelta 2023, s.7: https://cdn.valtiokonttori.fi/wordpress/2024/03/VK_ehdotus_valtion_tilinpäätökseksi_vuodelta_2023_150523-002.pdf

³³ Tilastokeskus. (23.11.2022). Enemmistö perintöosuuksista alle 20 000 euroa. Haettu 16.10.2024 osoitteesta <https://stat.fi/uutinen/enemmisto-perintoosuuksista-alle-20-000-euroa>

³⁴ OECD. (2021). Inheritance Taxation in OECD Countries. OECD Tax Policy Studies, No. 28, s. 137. <https://doi.org/10.1787/e2879a7d-en>

³⁵ Veron perusteena nykyisellään käytettävä vertailuarvo suosii nopeasti kasvaneita yrityksiä. Niiden kohdalla vertailuarvo voi jäädä murto-osaan yhtiön nettovarallisuudesta ns. jarrusäännön vuoksi.

yritysvarallisuuksia perinnöksi tai lahjaksi saavat³⁶. Huojennus myös mahdollistaa tietyissä tilanteissa merkittävän liiketoimintaan liittymättömän sijoitusvarallisuuden eteenpäin siirtämisen hyvin kevyellä verotuksella³⁷. Näistä syistä sukupolvenvaihdoshuojennuksen on monissa yhteyksissä arvioitu olevan paitsi eriarvoisuutta lisäävä, myös mahdollisesti perustuslain vastainen³⁸. Huojennuksen vaikutukset talouteen ovat niin ikään epäselviä, ja esimerkiksi OECD on varoittanut siitä, että liiketoiminnan siirtämiseen kohdistuvat huojennukset ovat vaikutuksiltaan regressiivisiä ja kannustavat verovelvollisia järjestelemään omaisuuttaan yritystoiminnan piiriin perintöverolta välttymiseksi³⁹.

Sukupolvenvaihdoshuojennuksesta voisi olla perusteltua luopua kokonaan. Vaihtoehtoisesti siihen liittyviä arvostussääntöjä tulisi uudistaa, jotta huojennus kohtelisi verovelvollisia tasavertaisemmin. Myös sijoitusvarallisuuden ulosrajaamiselle on olemassa vahvat perusteet.

EHDOTUS KASVUTYÖRYHMÄLLE:

Nykyisen perintöveromallin pääpiirteet on perusteltua säilyttää ennallaan. Sen sijaan perintöverotuksen yksityiskohtia, kuten viivekorjoja, voi olla perusteltua uudistaa. Lisäksi uudistamista kaipaa sukupolvenvaihdoshuojennus.

Hankintameno-olettamalla yritysmyyntejä ohjaavia vaikutuksia

Hankintameno-olettama on tuloverolakiin sisältyvä säännös, joka tarjoaa matalamman luovutusvoittoverotuksen tietyn ajan jälkeen omistetuista omaisuuseristä saataville myyntivoitoille. Yli 10 vuoteen yltävästä omistusaikasta myyntihetkellä saatava verohyöty voi toisinaan olla todella suuri, ja sillä voi olla talouden kannalta haitallisia lukkiutumisaikutuksia. Toisaalta hankintameno-olettama voi myös kannustaa yritysomistajia myymään yrityksensä aikarajan täytyttyä sen sijaan, että toimintaa lähdetäisiin kasvattamaan pitkäjänteisemmin esimerkiksi pörssilistauksen kautta. Lisäksi se luo kannusteita pöytälaatikkoyhtiöiden avulla tapahtuvaan verosuunnitteluun.

Käytännössä hankintameno-olettamassa on kyse tuloverolain pääsäännöstä poikkeavasta tavasta määrittää omaisuuden hankintameno verotettavan luovutusvoiton laskennassa. Siinä

---

³⁶ Valtiovarainministeriön mukaan verotueksi laskettavan sukupolvenvaihdoshuojennuksen veroaikutus on vuonna 2024 noin 180 miljoonaa euroa. Ks. Valtiovarainministeriö. (23.9.2024). Verotuet 2023–2025. Muistio, s. 17.

<https://vm.fi/documents/10623/15806635/Verotuet+2023%E2%80%932025.pdf/47a20592-6d4b-c4f2-5c93-13eff08277ec/Verotuet+2023%E2%80%932025.pdf>

³⁷ Ks. esim. Finnwatch. (2024). Veropohjan aukot. Tutkimusraportti, s. 94–96.

https://finnwatch.org/images/reports_pdf/Veropohjan_aukot.pdf

³⁸ Ks. esim. professori Tuomas Ojasen valtiovarainvaliokunnan verojaostolle hallituksen esityksen HE 175/2016 vp käsittelyä varten toimittama lausunto:

<https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/JulkaisuMetatieto/Documents/EDK-2016-AK-90731.pdf>

³⁹ OECD. (2021). Inheritance Taxation in OECD Countries. OECD Tax Policy Studies, No. 28, s. 107. <https://doi.org/10.1787/e2879a7d-en>

missä luovutusvoitto pääsäännön mukaan lasketaan vähentämällä omaisuuden luovutushinnasta sen poistamaton hankintahinta ja voiton hankkimisesta aiheutuneet kulut, mahdollistaa hankintameno-olettama puhtaasti laskennallisen hankintahinnan käytön luovutusvoiton laskennassa. Hankintameno-olettaman perusteella omaisuuden hankintahinnaksi katsotaan alle 10 vuotta omistettujen omaisuuserien tapauksessa 20 prosenttia ja yli 10 vuotta omistettujen omaisuuserien tapauksessa 40 prosenttia omaisuuden myyntihinnasta. Jos omaisuuden arvonnousu on ollut suurta, todellinen hankintahinta voi olla murto-osan näin lasketusta, ja hankintameno-olettama voi siten keventää luovutusvoittoverotusta merkittävästi etenkin yli 10 vuotta omistettujen omaisuuserien tapauksessa.

OECD on nostanut esiin, että pitkäaikaisesta omistamisesta matalammalla verotuksella palkitsevat verosäännökset voivat luoda verojärjestelmään haitallisia verosuunnittelukannusteita, koska ne vaikuttavat olennaisesti siihen, missä muodossa ja millä hetkellä omistajan kannattaa realisoida yritysomistuksesta syntyviä tuloja⁴⁰. Suomen kontekstissa vaarana on erityisesti se, että 10 vuoden omistuksen täytyttyä uutta pääomaa yritykseensä tarvitsevan omistajan voi olla edullisempaa myydä yritys kuin viedä se pörssiin, koska myyntivoiton verotus voi hankintameno-olettaman vuoksi jäädä alhaiseksi. Osinkojen verotus puolestaan kiristyy merkittävästi listaamisen seurauksena, mistä johtuen tuottojen saaminen listayhtiöosinkona on verotuksellisesti heikoin vaihtoehto (verrattuna sekä listaamattomasta yhtiöstä nostettaviin osinkoihin että myyntivoittoon).

Toisaalta säännökset voivat johtaa joissain tilanteissa myös siihen, että sekä yritysomistajat että sijoittajat viivästyttävät osakeomistustensa myyntiä puhtaasti verotuksellisista syistä. Etenkin 10 vuoden aikarajan lähestyessä verotus luo kannusteen viivästyttää myyntiä siihen asti, että tämä matalampaan verotukseen oikeuttava raja ylittyy. Tämä lukkiutumiskeuhko voi heikentää pääomien tehokasta kohdentumista ja olla siten tuottavuuden kannalta haitallista.

Tietyn omistuksen jälkeen edullisemmaksi muuttuva luovutusvoittoverotus myös kannustaa pöytälaatikkoyhtiöiden hyödyntämiseen verosuunnittelussa. Esimerkiksi sarjayrittäjien piirissä tyhjiä yhtiöitä voidaan perustaa varmuuden vuoksi vanhenemaan sillä ajatuksella, että kun uusi liikeidea syntyy, sitä voidaan lähteä edistämään olemassa olevan yhtiön kautta. Koska ratkaisevaa on yhtiön perustamisvuosi, kerryttävät myös ennen varsinaisen toiminnan aloitusta kuluneet vuodet 10 vuoden omistusaikaa.⁴¹ Pöytälaatikkoyhtiön avulla matalampi myyntivoiton verotus voidaan siis saavuttaa, vaikka liikeidean syntymisestä ja toiminnan aloittamisesta olisi kulunut alle 10 vuotta.

---

⁴⁰ OECD. (2024). Tax arbitrage through closely held businesses. OECD Taxation Working Papers, s. 41–42.

https://www.oecd.org/en/publications/tax-arbitrage-through-closely-held-businesses_24b4ed4d-en.html

⁴¹ Ks. esim. Tuohi Advisors. (25.3.2019). Verovinkki sarjayrittäjille. Haettu 14.11.2024 osoitteesta <https://tuohiadvisors.com/blog/verovinkki-sarjayrittajille/>

EHDOTUS KASVUTYÖRYHMÄLLE:

Hankintameno-olettaman hyötyjä ja haittoja sekä tulonjakovaikutuksia tulisi arvioida, ja tarvittaessa harkita säännöksestä luopumista tai sen tarjoaman veroedun leikkaamista.

Päästöperusteinen vero-ohjaus ja hiiliosinko

Talouden uudistamisessa kasvua tulee tavoitella erityisesti ilmastokestävästä liiketoiminnasta. Tätä voidaan edesauttaa verotuksellisilla ratkaisuilla, jotka ohjaavat niin tuottajia kuin kuluttajiaakin kestävämpiin ratkaisuihin.

Suomessa tarvetta päästöohjauksen lisäämiselle on etenkin niillä isopäästöisillä sektoreilla, jotka jäävät suurilta osin päästökaupan ja kansallisten polttoaineverojen ulkopuolelle. Tällaisia ovat muun muassa ruuantuotanto sekä EU:n ulkopuolelta tuotavat tuontituotteet (hiilirajamekanismin soveltamisalaa lukuun ottamatta). Kulutusperäisten päästöverojen tai muiden päästömaksujen käyttöönotto edesauttaisi tarvittavaa murrosta näillä sektoreilla. Tämä edellyttää kuitenkin, että myös uusien verojen tulonjakovaikutuksia kompensoivista toimista päätetään samalla. Muussa tapauksessa uudet verot heikentäisivät suhteettomasti pieni- ja keskituloisten asemaa ja toimille olisi hyvin vaikea saada laajaa hyväksyntää⁴².

Tulonjakovaikutusten kompensointi voidaan toteuttaa kierrättämällä osa päästöverotuloista takaisin kansalaisille esimerkiksi hiiliosingon, sosiaalietuuksien korotuksen tai tuloverojen alentamisen kautta. Ekonomistien laajasti kannattamalla⁴³ hiiliosingolla on muihin vaihtoehtoihin verrattuna monta vahvuutta. Se on ainoa tulojenkierrätysmalli, joka reagoi muutoksiin päästöverokertymässä. Se ohjaa tehokkaasti päästövähennyksiin, muttei johda taloudellisesti kestävämpään tilanteeseen siinä vaiheessa, kun päästöverotulot onnistuneen hintaohjauksen vuoksi kääntyvät laskuun. Tämä perustuu siihen, että muusta tuki- ja verojärjestelmästä erillisen hiiliosingon kokonaismäärä voidaan sitoa päästöverokertymän kokoon. Hiiliosinko myös saavuttaa kaikki kasvavista päästöveroista kärsivät – toisin kuin muut mainitut verotuottojen kierrätysmuodot, jotka edellyttävät joko verotettavia tuloja tai sosiaalietuuksien piirissä olemista.⁴⁴

Hiiliosinko ei heikennä päästöveron tehoa päästöohjauksessa. Tämä johtuu siitä, ettei saadun hiiliosingon määrä riipu henkilön maksamien päästöverojen määrästä. Tällöin

⁴² Ks. esim. Finnwatch. (2023). Hiiliosinkoa koskeva taustamuistio päättäjille.

(https://finnwatch.org/images/pdf/Hiiliosinkoa_koskeva_tautamuistio_paattajille.pdf)

⁴³ Suomessa hiiliosinkoa on pitänyt esillä Valtion taloudellinen tutkimuskeskus, ks.

<https://vatt.fi/-/polttoainevero-ei-suomessa-kohdistu-erityisesti-pienituloisiin>. Talouspolitiikan arviointineuvoston tuoreessa taustaraportissa (2023) hiiliosinkoa pidetään tehokkaimpana tapana kompensoida nousevien päästöverojen vaikutuksia, ks.

<https://talouspolitiikanarviointineuvosto.fi/talouspolitiikan-arviointineuvoston-taustaraportti-tasapalautu-s-tehokkain-tapa-hyvittaa-polttoainekuluja-pienituloisille/>. Yhdysvalloissa yli 3 500 ekonomistia, mukana muun muassa Daron Acemoglu, Bengt Holmström, Alan Greenspan ja Amartya Sen, ovat allekirjoittaneet hiiliosinkoa Yhdysvaltoihin vaativan kannanoton, ks. <https://www.econstatement.org/>.

⁴⁴ Ks. esim. Finnwatch. (2021). Reilu hinta hiilelle – Sosiaalisen oikeudenmukaisuuden huomioiminen ilmastopäästöjen hinnoittelussa. Tutkimusraportti, s.39–46.

https://finnwatch.org/images/reports_pdf/ReiluHintaHiilelle_V.pdf

kannuste leikata päästöjä säilyy, sillä päästöjen pienentämisestä hyötyy aina taloudellisesti. Pienentäminen laskee maksettavaksi tulevien päästöverojen määrää, mutta ei vaikuta saadun hiiliosingon suuruuteen. Tämän seurauksena ne, joiden päästöt ovat pienimmät, saavat hiiliosinkoa enemmän kuin mitä maksavat päästöveroina. Suuripäästöisten kohdalla tilanne on päinvastainen. Hiiliosingolla päästöveron tulonjakovaikutukset onkin mahdollista kääntää progressiivisiksi. Hiiliosinko on jo käytössä Kanadassa⁴⁵, Sveitsissä⁴⁶ ja Itävallassa⁴⁷.

Keskeisin haaste kulutusperäisten päästöverojen (kuten päästöperusteisen arvonlisäveron) käyttöönotolle liittyy hiilijalanjäljen laskentaan: jotta verotus voidaan perustaa päästöihin, tulee tuotteiden ja palveluiden hiilijalanjäljet olla tiedossa. Arvonlisäverotuksen kehittäminen ympäristövaikutuksia ohjaavaan suuntaan on ilmastokomissaari Wopke Hoekstran agendalla⁴⁸.

Nykyisellään laskentamenetelmät eivät kuitenkaan ole riittävän tarkasti määriteltyjä tai vakiintuneita yritysten käyttöön⁴⁹. Monet yritykset eivät ole selvittäneet tuottamiensa palveluiden ja tuotteiden hiilijalanjälkeä⁵⁰. Siksi valtion tulisi kannustaa ja opastaa yrityksiä tuotteidensa päästöjen laskentaan ja osallistumaan tuoteryhmäkohtaisten laskentaohjeistusten (PEFCR) kehitykseen komission vuonna 2021 julkaiseman suosituksen mukaisesti⁵¹.

Ensimmäisenä käytännön toimenpiteinä Suomessa tulisi teettää selvitys PEFCR:ien kehittämistä ja käyttöönottoa suomalaisissa yrityksissä rajoittavista tekijöistä. Elintarvikkeiden osalta tulee mukaan ottaa myös Luonnonvarakeskuksen Ruoka-LCA:n

---

⁴⁵ Government of Canada. How carbon pricing works. Haettu 18.11.2024 osoitteesta. <https://www.canada.ca/en/environment-climate-change/services/climate-change/pricing-pollution-how-it-will-work/putting-price-on-carbon-pollution.html>

⁴⁶ Federal Office for the Environment, Switzerland. Redistribution of the CO2 levy, Haettu 18.11.2024 osoitteesta <https://www.bafu.admin.ch/bafu/en/home/topics/climate/info-specialists/reduction-measures/co2-levy/redistribution.html>

⁴⁷ Federal Ministry Republic of Austria. Klimabonus. Haettu 18.11.2024 osoitteesta <https://www.klimabonus.gv.at/en/#a1>

⁴⁸ von der Leyen, U. (17.9.2024). Mission Letter. https://commission.europa.eu/document/27658b9f-f1f8-4e3a-b265-1ccbd7c2af82_en; Hoekstra, W. (2024). Questionnaire to the Commissioner-Designate Wopke Hoekstra, Climate, Net-Zero and Clean Growth. https://hearings.elections.europa.eu/documents/hoekstra/hoekstra_writtenquestionsandanswers_en.pdf

⁴⁹ Finnwatch. (2024). Jalanjälkiä ilmassa. Tutkimusraportti. <https://finnwatch.org/fi/julkaisut/jalanjaelkie-ilmassa>

⁵⁰ Finnwatchin keväällä 2024 julkaisemaan Jalanjälkiä ilmassa -raporttiin (ks. aiempi viite) oli haastavaa löytää kattavasti hiilijalanjäljellisiä kuluttajatuotteita arvioitavaksi, minkä vuoksi mukaan otettiin myös muita ilmastoväittämiä. Ks. myös Finnwatch. (2021). Alihankintaketjut yhä mustia kuin hiili – tietoa kertynyt hieman enemmän kuin vuosi sitten. Tutkimusartikkeli. <https://finnwatch.org/fi/tutkimukset/alihankintaketjut-ymustia-kuin-hiili-tietoa-kertynyt-hieman-ene-mmaen-kuin-vuosi-sitten>

⁵¹ Euroopan komissio. (2021). Commission Recommendation on the use of the Environmental Footprint methods. Komission suositus, s. 5. https://environment.ec.europa.eu/publications/recommendation-use-environmental-footprint-methods_en

käyttöönoton esteet⁵². Selvityksen pohjalta voidaan valmistella tarvittavat toimenpiteet tuotekohtaisen päästölaskennan edistämiseksi esimerkiksi selkeän ohjeistuksen lisäämisellä tai julkisiin hankintoihin liittyvillä tietovaatimuksilla tai (ohjeistuksen ollessa riittävällä tasolla) suorilla laskentavelvoitteilla. Tuotekohtaisten hiilijalanjälkitietojen edistäminen tukee kestävyysraportointidirektiivin (CSRD) edellyttämää päästöraportointia.

EHDOTUS KASVUTYÖRYHMÄLLE:

Ohjataan kulutusta sellaisiin tuotteisiin ja palveluihin, joiden käyttö voi ympäristön reunaehdot huomioiden kasvaa, edistämällä tuotekohtaisen hiilijalanjäljen laskentaa esteitä kartoittaen ja poistaen. Tavoitteena tulee olla päästöperustaisten kulutusverojen käyttöönotto ja vaikutusten kompensoiminen hiiliosingolla.

EU:ssa jo säädetystä kestävyys sääntelystä tulee pitää kiinni

Edellisellä parlamenttikaudella Euroopan unionissa säädettiin keskeiset yritysten kestävyys siirtymää koskevat direktiivit. Näitä ovat yritysvastuudirektiivi CSDDD sekä sitä tukeva yritysten kestävyysraportointidirektiivi CSRD.

CSDDD asettaa yrityksille lakisääteisen veloitteen huolehtia ihmisoikeuksista ja ympäristöstä niiden tuotantoketjuissa. Lisäksi yrityksille tulee velvollisuus laatia ja toteuttaa ilmasto- ja siirtymäsuunnitelma, jolla niiden liiketoimintamallit ja -strategiat saatetaan linjaan Pariisin sopimuksen kanssa. CSRD tukee CSDDD:ta asettamalla kestävyysseikkoja koskevat raportointivelvoitteet, edellyttäen muun muassa kattavaa kasvihuonekaasupäästöjen raportointia.

Edellä mainitut direktiivit tulevat vauhdittamaan merkittävästi kestävyys siirtymää, ja vahvistavat sitä kautta talouskasvua niillä toiminnan aloilla, joissa kasvulle voidaan nähdä ekologisesti kestäviä perusteita. Tällaisen kestävä kasvun edistämisen kannalta on tärkeää, että CSDDD:n artiklan 22 mukaiset ilmasto- ja siirtymäsuunnitelmat sisältävät tieteenmukaisesti määritellyt päästövähennystavoitteet ja riittävät toimenpiteet näiden saavuttamiseksi. Siirtymäsuunnitelmien kansallisessa viranomaisarvioinnissa on olennaista arvioida kriittisesti esitettyjen päästövähennyspolkujen ja toimien riittävyys ilmastotavoitteet huomioiden sekä varmistaa, että suunnitelmien toimeenpano on viranomaisvalvonnan piirissä. Suomen tulee edellyttää sitä, että siirtymäsuunnitelmissa käytettävät alakohtaiset kehityspolut (engl. *sectoral pathways*) on tieteellisesti laadittu tai arvioitu esimerkiksi komission tai EFRAG:in toimesta⁵³.

---

⁵² Luonnonvarakeskus. (n.d.). Elintarvikkeiden elinkaariarviointimetodologian kehittäminen ja harmonisointi. <https://www.luke.fi/fi/projektit/lcafoodprint>

⁵³ Alakohtaiset päästövähennystavoitteet voitaisiin määrittellä esimerkiksi sektorikohtaisissa standardeissa, joita EFRAG on alkanut valmistelemaan. Ks. EFRAG. (n.d.). Sector-specific ESRS. Haettu 15.11.2024 osoitteesta: <https://www.efrag.org/en/sustainability-reporting/esrs-workstreams/sectorspecific-esrs>

Suomeen on suunnitteilla merkittäviä vihreän siirtymän investointeja⁵⁴, joiden toteutuminen nojaa siihen, että ilmastopolitiikka jatkuu kunnianhimoisena. Sillä, kuinka laajasti nämä suunnitelmat toteutuvat, on merkittäviä vaikutuksia sekä verokertymään että työllisyyteen. Jos kaikki suunnitelmat toteutuisivat, kasvaisivat vuosittaiset verotulot 30 vuoden ajanjaksolle tasattuna lähes kahdella miljardilla eurolla ja työllisyys noin 45 000 hengellä⁵⁵.

Suomen ei tule millään tavalla osallistua yrityksiin vesittää Euroopan unionissa jo sovittua kestävyysääntelyä. Yritykset ovat jo valmistautuneet sääntelyn toimeenpanoon ja tempoilu on myrkyä ennakoitavuudelle. Erityisen tärkeää tämä on tilanteessa, jossa Donald Trump on valittu Yhdysvaltojen presidentiksi ja jossa kansainvälinen ilmasto- ja ihmisoikeuspolitiikka ottaa taka-askelia. Euroopan unionin tulee entistä voimakkaammin sitoutua Pariisin sopimuksen toimeenpanoon ja varmistaa, että EU:n markkinat valjastetaan vastaamaan ilmastotieteen asettamiin reunaehtoihin sekä edistämään eurooppalaisia arvoja.

EHDOTUS KASVUTYÖRYHMÄLLE:

Tuetaan jo suunnitteilla olevien vihreiden investointien toteutumista pitämällä kiinni kunnianhimoisesta ilmastopolitiikasta. Ajetaan EU-tasolla selkeitä vaatimuksia ja arviointiprosessia yritysten päästövähennyksien tieteenmukaisuutta määritteleville alakohtaisille kehityspoluille.

---

⁵⁴ EK. (n.d.). Vihreän siirtymän dataikkuna. Haettu 13.11.2024 osoitteesta:

<https://ek.fi/tutkittua-tietoa/vihreat-investoinnit/>

⁵⁵ Gaia. (2024). Vihreän siirtymän investointien talousvaikutukset EK:n vihreän siirtymän hankkeiden dataikkunan pohjalta.

https://ek.fi/wp-content/uploads/2024/10/Loppuraportti_Vihrean-siirtymän-investointien-vaikutusten-arviointi-1.pdf